

מערך שיעור – צ'לו בקבוצה, מחצית ב'

בהנחיית המרצה תמי אורדו (נכתב במסגרת קורס "מתודיקה להוראת כלי קשת בקבוצה")

1. פרטים כלליים

תאריך: _____ מחצית שניה של השנה _____ שם הסטודנט/המורה: _____ סיון חלמיש

כיתה: _____ ב' _____ מס' תלמידים: כ- 6 _____ משך זמן השיעור: _____ 45 דק'

2. נושא השיעור

חזרה ותרגול הצליל מי, הכרת והקניית הצליל פה דיאז.

3. מטרות השיעור

מטרות כלליות:

- חיזוק ופיתוח השמיעה המוזיקלית (בדגש על השמיעה הפנימית).
- אלתור ויצירה אישית על הצ'לו.
- חזרה ותרגול הצליל מי – אצבע ראשונה על מיתר רה.
- הכרת והקניית הצליל פה דיאז – שלוש אצבעות על מיתר רה.

מטרות אופרטיביות:

- התלמידים יתרגלו זיהוי מיתרים משמיעה ויתבקשו לחזור על התבניות.
- התלמידים יאלתרו תיבות מכל חמשת הצלילים שנלמדו עד כה: לה, רה, סול, דו (במיתרים פתוחים) ומי (אצבע ראשונה על רה).
- התלמידים יתרגלו את הצליל מי על הצ'לו מתוך התרגילים בחוברת "צליל וקשת" לצ'לו ובאתר התומך "קהילה מנגנת".
- התלמידים ילמדו לזהות את התו פה דיאז על החמשה, יתרגלו וינגנו את מנח היד של צליל זה על הצ'לו.

4. המושגים שידונו בשיעור (במקרה של לימוד מושגים וחזרה על המושגים שכבר נלמדו) ו/או ערכים

הצליל פה דיאז, סולפז', שמיעה פנימית.

5. מהלך השיעור

(כל התלמידים יושבים בשורה מול המורה מוכנים במצב נגינה)
פתיחה – משחק צלילי השבוע: (כרטיסיות עם המילים המתארות מצורפות בנספח 1)

כל תלמיד בתורו (לפי סבב) ינגן את מה שעבר עליו השבוע באופן הבא: על הרצפה יונחו כרטיסיות עם מילה או צירוף מילים ובתוך כל כרטיסיה כזו מסתתרים שמות המיתרים. למשל: כרטיסיה עם המילים "גדול ונפלא" בתוך המילה 'גדול' מסתתר המיתר דן ובתוך המילה 'נפלא' מסתתר המיתר לה. התלמיד יספר שהיה לו שבוע "גדול ונפלא" וכולם ביחד ינגנו (עם הקשת או בלי, לשיקול דעת המורה) את שני המיתרים באורך של תיבה – שני רבעים לצליל דו ושני רבעים לצליל לה. וכן הלאה עד סוף הסבב. (אפשר כמובן להוסיף עוד מילים כרצונכם). - 5 דק'.

(הצ'לים מונחים על הרצפה לצד ימין של התלמידים, התלמידים עומדים)

משחק הקיפצוצים (לצורך פיתוח שמיעה):

(כרטיסיות/שלטי צלילי המיתרים הפתוחים על החמשה מצורפות בנספח 2)
 הצ'לו של המורה עם הגב אליהם והמורה פורט. תיבה אחת של 4 רבעים – התלמידים מתבקשים לנחש אילו צלילים נוגנו. הכללים למשחק: התלמידים צריכים לקפוץ לכרטיסיית התו האחרון ששמעו בתיבה (הכרטיסיות מונחות על הרצפה בצלילים שנלמדו עד כה – לה, רה, סול ודו במיתרים פתוחים ומי – אצבע ראשונה על רה). לאחר נגינת התיבה התלמידים יאמרו את שמות הצלילים שנוגנו. 2 חוקים: אסור לזמזם את התבנית בקול (אלא לשיר בלב – חיזוק השמיעה הפנימית), אסור לקפץ בין כמה צלילים – כלומר רק ברגע שהתלמיד שמע את כל התיבה והוא בטוח הוא רשאי לקפוץ לכרטיסייה של אותו הצליל. - 7 דק'.

נאלתר וניצור בשאלה ותשובה: התלמידים חוזרים לשבת ליד הצ'לים ומוכנים במצב נגינה. המורה מנגן. תיבה של ארבעה רבעים במקצב מסוים (רבעים, שמיניות והפסקות של רבעים) המכילה את כל הצלילים הללו, אחריה ינגן תלמיד תיבה שהמציא באותו האופן שהמורה ניגן. (ארבעה רבעים, בעלת הערכים הריתמיים שנלמדו ובעלת חלקוּל חמשת הצלילים שנלמדו), ואחריו שוב המורה, ואז הילד הבא בסבב וכן הלאה. ובינתיים כאשר כל שאר הילדים מחכים שיגיע תורם ליצור ולאלתר עליהם לפרוט ארבעה רבעים של המיתר רה. (כך לא יאבדו את הפעמה והקצב ויכנסו בזמן לתיבה שלהם כשיגיע תורם). - 10 דק'.

חזרה ותרגול של הצליל מי: נמשיך ונתרגל אצבע ראשונה על מיתר רה – הצליל מי - לפי התרגילים בחוברת "צליל וקשת" לצ'לו בליווי של אתר "קהילה מנגנת". תרגילים 38 ו - 39 בעמוד 20. נתחיל בשירה – סולפז' של התרגילים ללא ליווי הפלייבק – ובזמן זה המורה פורט. את התווים, מה שיעזור לילדים לשמור על האינטונציה ויוסיף ערך מוסף לסולפז'. לאחר מכן התלמידים יפרטו את התווים עם הפלייבק מהאתר, ופעם נוספת עם

קשת (שיטת שפ"ן). נחזור על כך גם בתרגיל השני. (בזמן הנגינה עם הפלייבק המורה עוברת בין התלמידים ומדייקת יציבה, אחיזה אצבעות וקשת). – 10 דק'.

הקניית צליל חדש – פה דיאז – שלוש אצבעות על מיתר רה: נכיר את הצליל על החמשה – המורה מבקשת מתנדבת ללוח שינסה לחשוב איפה הצליל יכול להיות ממוקם – לאחר כמה ניסיונות המורה והתלמיד יציירו ביחד על הלוח את המיקום הנכון, כל תלמיד יתבקש בתורו לבוא ללוח ולצייר את הצליל על החמשה. לאחר מכן המורה מדגים. ומבקשת מהילדים לחקות את הצליל בקולם. המורה עוברת בין התלמידים ומוסיף. עוד מדבקה (בנוסף למדבקה של הצליל מי שכבר קיימת) על צוואר הצילו לצורך 3 אצבעות – לצליל פה דיאז. התלמידים מתבקשים להניח את שלושת האצבעות על המיתר ולהתחיל להקיש איתן כמה פעמים על המדבקות כדי להתרגל למנח היד החדש. בינתיים המורה עוברת בין כולם ולחיזוק האצבעות שלהם ותיקון במידת הצורך. לאחר מכן המורה מבקשת מכולם לפרוט את הצליל פה דיאז. לאחר כמה פעמים – המורה מבקשת לפרוט פה דיאז ואז רה – כלומר 3 אצבעות ושחרורן, ושוב מספר פעמים. בקצב מאוד איטי בספירת המורה כדי שלא יתבלבלו. ולבסוף מוסיפים גם את מי – פה דיאז, מי ואז רה והפוך – רה, מי ואז פה דיאז – תרגול חשוב להנחת והרמת האצבעות בין כל צליל וצליל. אם נשאר זמן מהשיעור – המורה מתחילה עם תרגיל 40 – עמוד 21 מהחוברת "צליל וקשת" לצילו. המורה יושבת עם הצילו ומנגנת איתם ביחד את התרגיל (אשר מוקרן גם על הלוח) בקצב איטי. לאחר מכן אפשר להוסיף השמעה אחת של הפלייבק מהאתר "קהילה מנגנת" ולנגן איתו ביחד. התלמידים מתבקשים לתרגל בבית את התרגילים של פה דיאז בעמוד 21 – כל אחד בוחר אילו תרגילים שרוצה ומתרגל כמה שיותר, ובנוסף - למי שרוצה להתקדם – להתחיל לתרגל את הקטע "למרים טלה קטן" תרגיל 44 באתר. סיום. – 13 דק'.

6. שימוש באביזרים (נספחים 1 - 2)

- כרטיסיות עם מילים וצירופי מילים המתארות את השבוע (ובתוכם מסתתרים שמות המיתרים).
- שלטי מיתרים פתוחים על החמשה בתוך ריבועים המסומנים על הרצפה. (ע"י וואשיטייפ)
- חוברת "צליל וקשת" לצילו.
- האתר "קהילה מנגנת".
- מדבקות (לסימוני הצליל החדש על הצילו).

7. אתגרים צפויים

- קושי בזיהוי הצלילים במשחק הקפצוצים – ועל כן הילדים יתבקשו לחזור אחרי התבניות שהמורה מנגנת בשירה בקולם.
- היסוס וחוסר שיתוף פעולה בזמן האלתור והיצירה – ועל כן אבקש שהתלמיד בינתיים יחשוב ונחזור אליו בסוף הסבב בחיך ובשמחה.

- מנח יד שמאל לא מדוייק וחוסר דיוק באינטונציה בתרגול הצליל מי – ועל הן המורה עובר.ת בין התלמידים לצורך תיקון ידיים.
- קושי בהנחת שלושת האצבעות של הצליל פה דיאז – ועל כן יודבקו מדבקות למיקום הנכון, יהיה מעבר בין התלמידים לצורך תיקון ידיים.

נפלא

גדול

מסולסל

רציני

להיט

גדול ונפלא

מהולל

דומה ל..

נספח 2 – כרטיסיות/שלטי צלילי המיתרים הפתוחים על החמשה :

